

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroska ulica št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natijmo enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zemljišeni ali gruntni davek.

(Iz govorov poslanca dr. Gregorčca pred volilci l. 1892.)

Bližamo se za kmetske ljudi vелеvažnemu letu 1895. Takrat se bode vršilo občno pregledovanje novega sedanjega katastra za zemljišeni davek. Kdor misli, da so sedaj njegove parcele previsoko vcenjene in se mu je torej naračunalo od nje več čistega dohodka, kakor ga resnično dobiva, more si takrat pomagati. Vendar pripravljati mora se vže sedaj, sicer bi mu vtegnolo spodleteti.

Izmed vseh davkov bil je zemljišeni prvi, ki je po naporih državnega zbora bil uravnan. Sedaj pridejo dragi davki na potrebno uravnavanje. Leta 1869. zasnovan je bil v to svrho prvi zakon ali postava, l. 1881. pa drugi, namreč zatem, ko so bile vcenitve dokončane. L. 1881. je se torej sklenolo: naj se skozi 15 let t. j. od 1. januarja 1883 do 31. decembra 1895 pobira zemljišnega davka 247 % od vcenjenega čistega dohodka pri vsakej parceli. Tako se nabere vsako leto 37,000.000 gld. in v 15 letih 525,000.000 gld.

Nova uravnava zemljišnega davka je posebno koristila deželi Česki in Kranjski, ki ste poprej bili preobloženi, a druge so doplačevale premalo. Zato pa le-te sedaj plačujejo več.

Najbolj zadete so tiste dežele, kder so cenilne komisije, podhujskane po hudobnih kričalcih: »le visoko cenite grunte, bodo pa kmetje imeli več kredita«, res vseskozi previsoko cenile. Tem deželam pripada tudi Štajarska, izvzemši Celjsko glavarstvo, kder so se ravnali po kranjskih komisijah in vse nizko cenili.

Sploh pa kmetski poslanci dokazujejo, da so zemljišeni davki vendar presilni: cena pridelkom pada, uimam ni konca ne krajā, stroški naraščajo, delavci, dekle, hlapeci tirjajo zmiraj več. Tega tudi vlada ne taji. Finančni minister je očitno priznal, da treba kmetskim ljudem tukaj hiteti na pomoč. Vendar je dostavil, da

to ni mogoče, dokler drugi davki niso uravnani, zlasti osobna dohodnina, za kar je treba še nekaj časa. Zato-rej se pa naj kmetski ljudje tem bolje pripravljajo na pregledovanje ali revizijo novega katastra. Naj si vže sedaj marljivo zapisujejo, kaj in koliko so skozi 15 let pridelovali, p. l. vali, kaj jih je delo, družina itd. stala. Sicer so vsled nasveta slovenskega poslanca Pfeiferja od vlade dobili župani nalog, za ove priprave skrbeti. Toda najbolj skrbi, kdor se tudi sam briga za svoje koristi.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

V osrednji slov. dežel, v beli Ljubljani, se je osnovalo novo društvo, katero po svojem namenu zasluži, da ga tudi naši bralci izpoznajo. Mi dnes objavimo oklic pripravljalnega odbora, pa si pridržimo pravico, še katero o tem hvale vrednem početju v svojem času izreči. Oklic pa je tak-le:

Vsestranski čuti se potreba po denarnem zavodu, ki bi na jedni strani spodbujal varčnost in jo omogočal tudi manj premožnim stanovom, na drugi strani pa dajal kredit pod pogoji, ki vstrezajo gospodarskemu stanju tistih stanov, ki ne razpolagajo z velikimi kapitalijami, marveč bolj ali manj živijo od perijodičnih dohodkov iz svojega duševnega ali fizičnega dela, tedaj v prvi vrsti uradnikov, malih trgovcev, obrtnikov, poljedelcev itd.

Tej živi potrebi vstrezati je namen »Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani«, ki se je osnovalo na temelji pravil z dne 30. decembra 1892. leta.

»Vzajemno podporno društvo v Ljubljani« je registrovana zadruga z omejenim jamstvom in razpada v odseke, kojih vsak traja 7½ leta. Vsako leto prične se nov odsek in vsak član pripada tistemu odseku, ki se je v letu pristopa osnoval. Vsak ki hoče biti član društva, vdeležiti se mora vsaj z jednim deležem, s katerim jamči za vse društvene zaveze v zmislu § 76 zak. z dne 9. aprila 1873 štev. 70 drž. zak. Delež iznaša 195 gld. in se vplačuje v tedenskih obrokih po 50 kr. tako, da je popolnoma vplačan v 390 tednih, t. j. v 7½ letni odsekov dobi. Vsak član ima pravico, na vsak

delež takoj po vplačilu prvega tedenskega obroka v znesku 50 kr. zahtevati posojilo (predujem) v znesku 200 fl. pod pogojem, da dá v pravilih (§ 13) zahtevano varnost s poroštvom ali zastavo.

Kdor sprejme posojilo, mora od prejema posojila dalje razun navadnih tedenskih obrokov plačati še od 100 gld. posojila na teden 14 kr. jedenkrat za vselej vpisnine 50 kr. Kdor n. pr. sprejme posojila 200 gld., plačuje potem vsega skupaj na teden 78 kr. in plača pri sprejemu posojila 1 gld. vpisnine. Pri točnem vplačevanju dolžnik nima drugega bremena. Le v slučaju zamude plačati so zamudne in opominjevalne pristojbine. Z napominanimi tedenskimi prispevki poplačan je po preteku odsekove dobe celi dolg z obrestmi vred in če ima odsek dobiček, sprejme dolžnik, kakor vsak drugi član, svojo dividendo (delež dobička).

Po preteku 7½ letne odsekove dobe se popolnoma poračuni. Izračuni se eventualni dobiček in razdeli med vdeležence. Če se pomisli, da se posojila obrestujejo z okroglo 7%, da pa se sme na drugi strani po celi osnovi podjetja in po izgledu sličnega Graškega društva (Allgemeine Grazer Selbsthilffgenossenschaft) računati vsaj na okroglo 5% dividendo, kojoj sprejme vsak član brez izjeme, se uvidi, da plača dolžnik za kredit le 2—3%, da je ta kredit cenejši, nego oni vsakega družega kreditnega zavoda — vspeh, ki je mogoč le vsled popolne vzajemnosti, na katero je zasnovano »Vzajemno podporno društvo« in katere vzajemnosti posledica je, da je v gotovem zmislu dolžnik zajedno svoj lastni upnik, da plačuje prave obresti večinoma le v pokritje režije med tem, ko je plačevanje onega zneska obrestij, ki presega donesek k režiji, prav za prav le štedenje, h kojemu osnova podjetja sili dolžnika, ne da bi se mu s tem nalagalo kako težavno breme. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Nebeški venec

ali vesela reč med štirimi poslednjimi. Slovencem za novo leto 1893 spisal kanonik dr. Ivan Križanič. Z dovoljenjem prebist. kn. šk. lav. ordinarijata. V Mariboru. Založba kat. tisk. društva. Tisk tiskarne sv. Cirila.

Vsaka stvar božja ima svoj namen in ona ga doseže rada ali nerada. Človek, edini človek izmed vseh božjih stvarij na zemlji pa nima samo namena, ampak tudi poklic za-nj t. j. on more doseči svoj namen, ako to sam hoče. Pri njem ne velja: mora, ampak more, kajti človek se lahko odtegne svojemu namenu in če ne posluša na klic božji, ostane vse le pri klicu, do poklica pa ni treba, da pri njem pride. Namen človeka pa je, da pride po tem »revnem življenji« v drugo, v večno življenje — v sv. nebesa.

Ali pa pride? To je veliko vprašanje in poleg milosti božje pride pri tem vse na človeka, na njegovo dobro voljo. Če nima za to dobre volje, kliče ga pač milost božja, toda ne prikljče in ne pokliče ga h koncu — on ostane, ko mu izteče nit življenja, zunaj nebes in »pojde v večno pogubljenje« (Matth. 25, 46).

Milost božja pa ima razne glasove in posluhuje se zdaj tega, zdaj drugega, da prikljče človeka, če je mogoče, na tisto pot, ki ga pripelje v sv. nebesa. In jaz mislim, da v sedanjem času, ko se dela v tisku, v bukvah in časnikih, toliko za pekel, tudi milost božja ne zametuje, tiska ter kliče tudi ona po njem ljudi na delo za nebesa. Nam Slovencem je v tem milost božja posebno mila, kajti mi imamo že dokaj dobrih knjig, v katerih se človek vneumlje za nebesa, upam pa tudi, da ne brez uspeha. Tako knjigo imam tudi dnes v rokah

— »Nebeški venec« preč. dr. Ivana Križaniča, korarja stolne cerkve v Mariboru.

Le-ta knjižica je sedaj že peta, kar jih preč. gospod spisuje slov. ljudstvu za novo leto. Nič ne dvomim, da bode tudi ona za marsikatero dušico — poklic milosti božje, gotovo pa je, da je ona za vse slov. ljudstvo klic milosti božje: na delo za sv. nebesa! In jaz ne rečem zastoj: klic milosti božje za vse slov. ljudstvo, kajti v »Nebeškem venci« piše se o »visocih nebesih«, toda ne previsoko ter lahko vsak človek, ako zna le nekoliko kršč. nauka, zastopi vsako besedo. Pri tem pa se blizo ves nauk razlaga tako mično, da človek težko pretrga branje, kedar začne brati, pa mu zmanjka časa izbrati vse do konca.

Da pa se stori to brez škode, kedar je treba, razdeli se ves nauk v 19 kratkih poglavij in napisi teh poglavij so taki, da budijo v človeku radovednost, ne da se pove v njih vselej že na ravnost, o čem da bode v poglavji samem pravo za pravo beseda. Kar pa se tiče besede same, znano je že bralcem knjižice, kar jih izdaje preč. kanonik, da se ona v časih obrača na saljivo stran, vendar pa tako, da resnica in resnoba, ki je je pri taki vsebini treba, ne trpite škode. Tako je tudi v »Nebeškem venci«, vendar pa v manji meri, kakor v prejšnjih knjižicah. To tjerja vsebina sama, saj pa je ona že na sebi toliko vesela, da ji ni treba olepševanja. Česar pa more biti v drugih knjižicah ni v toliki meri, to so v tej besedi sv. pisma. Ako knjižico bereš, zdi se ti skorej, da je ona le en venec, napeljan iz samih grolic, ki jih je sicer brati na različnih straneh v sv. pismu.

Toliko bodi zadosti o knjižici sami! Da je pa vredna hvale in priporočila, vidi se tudi iz cerkv. odobrenja. V njem pravijo mil. knezskof Mihael to-le: »V lični knjižici se ne nahaja nič proticerkvenega, temveč se krščanski nauk o nebesih razlaga tako umevno, kakor mikavno in vabljivo. Obilnega blagoslova božjega je želeli vse priporočbe vrednemu delcu.«

K temu priporočilu pač ni treba, da še jaz kaj dodajem in zato pristavim le je ceno knjižici. Ena stane po 18 kr. v tiskarni sv. Cirila, po pošti pa 20 kr. Najbolj pa kaže, ker se sicer izdaje brez potrebe preveč za pošto, če se oglasi več naročnikov za to knjižico skupaj, more biti pri domačih čč. gg. dušnih pastirjih.

Dr. Mlakar.

Grlica svetega Gregorija Velikega.

Tri sto let je krvavela sveta cerkev Kristusova za svojega nebeskega ženina. Cesar Konstantin je pa ustavil prelivanje nedolžne krvi in od tedaj se ni bilo treba kristjanom več skrivati po podzemeljskih votlinah, kjer so preje božjo službo opravljali. V jugoizhodnem delu rimskega mesta je stalo takrat obširno poslopje, lateranska palača. To zgradbo je izročil Konstantin naslednikom svetega Petra, rimskim papežem, in tudi pripomogel je, da se je tik palače pozidala cerkev svetega Janeza, ki je do današnjih časov ostala mati in glava vseh cerkev vsega sveta. Rimski papeži so s pomočjo nauka Kristasovega v kratkem ublažili nekdanjo silno grabeljivo Rimce in pa priseljence pagane, ki so leta 476 rimsko cesarstvo razljali. Izmed vseh slavnih naslednikov Petrovih je pa eden najodličnejših sveti Gregorij Veliki, ki je od leta 590 pa do 604 vladal sveto cerkev Kristusovo. Kedar koli prelepo življenje Gregorjevo premišlujem, spominjam se visoke pesmi Salomonove, kjer beremo: »Zina je minola in tudi deževnega vremena je konec: cvetlice so se prikazale v deželi naši: prišel je čas pevanja in grlični glas se čuje po naših pokrajinah.« (II. 11—12).